Utbildningsinspektion i Boets skola ,Fridtjuv Bergskolan, Röks skola och Västra Tollstads skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Obligatorisk särskola

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Ödeshögs kommun och besökt Röks skola och Västra Tollstads skola den 31 januari, Boets skola den 1 februari och Fridtjuv Bergskolan den 5 februari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I skolorna intervjuades ett urval av elever, föräldrar och personal samt rektorerna. Inspektörerna besökte även förskoleklasserna och lektioner i årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolorna utgör underlag för bedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Boets skola	Antal elever
Förskoleklass	8
Grundskola	41

Källa: Skolans egna uppgifter

Utbildningen i Boets skola omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Skolan är organiserad i ett arbetslag som omfattar all personal och alla elever. Den ligger i utkanten av Boets samhälle ca 12 km från Ödeshög. Byalaget i Boet är mycket engagerade i skolan och har också sina lokaler i den byggnad där idrott och hälsa–undervisningen bedrivs.

Fridtjuv Bergskolan	Antal elever
Förskoleklass	25
Grundskola	230
Obligatorisk särskola	2

Källa: Skolans egna uppgifter

Utbildningen i Fridtjuv Bergskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Personalen och eleverna är organiserade i tre arbetslag, två med förskoleklass och årskurserna 1–3 och ett med årskurserna 4–6. Skolan är belägen i Ödeshögs tätort.

Röks skola	Antal elever
Förskoleklass	12
Grundskola	33
Obligatorisk särskola	2

Källa: Skolans egna uppgifter

Utbildningen i Röks skola omfattar förskoleklass och årskurserna 1–3. Personal och elever är organiserade i ett arbetslag. Skolan är belägen ca 12 km från Ödeshög. Runt skolan breder Östgötaslätten ut sig. Delar av undervisningen bedrivs utomhus. Flertalet elever fortsätter sin skolgång i Västra Tollstad skola.

Västra Tollstads skola	Antal elever
Grundskola	45

Källa: Skolans egna uppgifter

Utbildningen i Västra Tollstads skola omfattar årskurserna 4–6. Personalen och eleverna arbetar tillsammans i ett arbetslag. Det är ca 5 km från skolan till Ödeshög. Skolan ligger vid Västra Tollstads kyrka utanför tätorten Hästholmen.

Helhetsbedömning

Skolornas lärare är engagerade och arbetslagen samverkar för att eleverna ska få en så bra utbildning som möjligt. Värdegrundsarbetet är aktivt och präglas av omsorg om eleven. Samtliga skolor arbetar förebyggande på många olika sätt för att eleverna ska få en trygg skolgång.

Lektioner präglas i huvudsak av arbetsro och ordning. Undervisningen individanpassas ofta målmedvetet utifrån vad som bedöms fungera bäst för respektive elev. I Röks skola är undervisningen anpassad till varje elevs förutsättningar och behov av mycket god kvalitet. Varierade arbetsformer som exempelvis arbete enskilt eller i grupp, i snabbare eller långsammare takt prövas. Dessa metoder skulle dock kunna

utvecklas än mer av skolorna om de i större utsträckning utgick från utvärderingar av resultatsammanställningar.

Provresultat från 2007 års nationella ämnesprov i engelska, matematik och svenska visar att mellan 84 och 93 procent av eleverna når kravnivån. I övriga ämnen saknar skolorna sammanställningar av resultat. I och med att skolorna saknar en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen saknas möjlighet att upptäcka variationer i elevernas måluppfyllelse utanför klassen. Inte heller finns underlag för analys och åtgärder för att komma tillrätta med eventuella brister i verksamheten. Som en förklaring till resultaten uppger lärare elevernas förutsättningar för studier. Läraren ska dock organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga.

Rektorerna tar ett övergripande ansvar för skolornas utveckling. Arbetslagsledare, som tillsammans med rektorerna bildar en ledningsgrupp, driver utvecklingsarbetet i varje skola. Inspektionen visar att det finns goda förutsättningar för ledningsgruppen att stödja skolorna i deras utvecklingsarbete. De utvärderingar som utvecklingsarbetet utgår från behöver dock förbättras så att de tar sin utgångspunkt i sammanställningar av resultat i förhållande till de nationella målen.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas samlade kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, 2 kap. 2 § särskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolornas likabehandlingsplaner uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolornas arbete med likabehandlingsplaner uppfyller inte förordningens krav på elevers medverkan (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan)
- Kvalitetsredovisningarna uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)
- Elever i behov av studiehandledning på modersmålet får inte detta stödbehov tillgodosett (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- För att eleverna ska kunna utvecklas så långt som möjligt bör alla ämnen ingå i utvecklingssamtalet.
- Skolorna bör utveckla arbetet så att strävansmålen i högre utsträckning är utgångspunkt för undervisningen.
- De individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas så att alla innehåller mål för elevernas utveckling i relation till kursplanernas och läroplanens mål samt vilka insatser skolan ska göra.
- Skolorna bör följa upp det särskilda stödet så att alla elever i behov av sådant stöd får det i sådan omfattning att de kan nå målen.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: Andelen elever som nått målen i de nationella ämnesproven i årskurs 5 i engelska, matematik och svenska

	Ödeshögs kommun				
	2003	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**
Andel (%) elever som nått kravnivån i engelska	87	88	91	89	84
Andel (%) elever som nått kravnivån i matematik	85	92	78	91	88
Andel (%) elever som nått kravnivån i svenska	87	89	97	94	93

Källa: Kommunens egen statistik

Kommentar: Bedömningar av elevernas matematiska förmåga samt läs- och skrivförmåga genomförs i årskurs 3. År 2007 befarades att 11 procent av dessa elever inte skulle nå målen i årskurs 5 i svenska och att 10 procent inte skulle nå målen i matematik.

De nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska genomförs i årskurs 5. Tabellen ovan visar att det finns en viss variation mellan åren. Den största är i ämnet matematik. Eleverna når bäst resultat i svenska. Dock har inte samtliga elever nått kravnivån något år.

Skolorna gör inte några sammanställningar av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska. Vidare har några skolor inte redovisat några kunskapsresultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Uppföljningar av elevernas kunskapsresultat sker regelbundet under året och lärarna, eleverna och föräldrarna samtalar om dessa företrädesvis vid utvecklingssamtalet. Vid dessa tillfällen tas även upp hur elevens sociala utveckling bäst kan stödjas. Granskningsområdet bedöms dock vara av mindre god kvalitet på grund av nedanstående.

Uppföljning av resultaten

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

För att eleverna ska kunna utveckla förmågan att bedöma sina resultat krävs att de känner till målen för arbetet. I klassrummen finns konkretiserade nationella kursplanemål i samtliga ämnen uppsatta så att eleverna ska kunna kontrollera hur de utvecklas. I några skolor är dock detta mer framträdande än i andra, där påminner lärare kontinuerligt eleverna om hur deras arbete utvecklas mot målen. I andra skolor uppger lärare och elever att målen mest diskuteras inför ett arbete men inte lika ofta efter att ett arbete avslutats.

Vid intervjuer med personal framkommer att uppföljning sker genom att lärarna

sammanställer resultat på individnivå. I någon skola diskuteras sedan skillnaden mellan flickors och pojkars resultat. För en del lärare är uppföljningen av resultat för att utveckla arbetet mer framträdande än för andra. Ett utvecklingsområde för skolorna är att lärare utvärderar resultaten så att undervisningsmålen och metoder kan prövas och utvecklas.

Utvecklingssamtalet

I allmänhet diskuteras alla ämnen under utvecklingssamtalet med de äldre eleverna. För elever i yngre åldrar sätts fokus på ämnena matematik och svenska. I en skola används en blankett som eleverna får fylla i inför samtalet. Den innehåller ämnena ”matematik, svenska, idrott, oä och musik”. Orienteringsämnen (oä) är en gammal beteckning och det är därför osäkert vilka ämnen som ingår i beteckningen. Elever och föräldrar har därmed inte möjlighet att bedöma kunskapsutvecklingen i alla ämnen. För att eleverna ska kunna utvecklas så långt som möjligt bör alla ämnen vara föremål för utvecklingssamtalet.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren i samband med utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

På skolorna upprättas individuella utvecklingsplaner vid utvecklingssamtalen. De planer som inspektörerna tagit del av varierar både till innehåll och kvalitet. Vissa planer utgår från elevens förmågor, intressen och starka sidor och de innehåller tydliga mål för det kommande arbetet. Vissa planer saknar en konkret och tydlig koppling till läroplanens och kursplanernas mål. I dessa planer står t.ex. att eleven ska ”räcka upp handen mera”. I andra planer har eleven beskrivit att den vill ”bli bättre att läsa och skriva engelska” men det saknas sedan mål för det eleven önskar utveckla. Vidare har inte alla individuella utvecklingsplaner konkreta beskrivningar av vilka insatser skolan ska göra för att eleven ska nå så långt som möjligt i sin utveckling. De individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas så att alla innehåller mål för elevernas utveckling i relation till kursplanernas och läroplanens mål samt vilka insatser skolan ska göra.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: I kommunen pågår ett utvecklingsarbete när det gäller bland annat bedömning och konkretiseringar av de nationella kursplanemålen. Lärare gör bedömningar av elevernas kunskaper och sociala utveckling utifrån läroplanen och kursplanernas mål och i detta arbete används även resultaten av de nationella proven. Granskningsområdet bedöms därför vara av god kvalitet.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Arbetet i förskoleklasserna ger eleverna en naturlig övergång från förskolan genom att aktiviteter, metoder och innehåll utgår från barnen. Eleverna får i olika sammanhang delta i grundskolans aktiviteter och deras utveckling stimuleras och ligger till grund för fortsatt skolgång. Den samverkan som sker mellan förskoleklassen och grundskolan ger eleverna en god möjlighet till lärande. Inspektörerna framhåller särskilt Boets skola där samverkan sker på ett bra sätt. Skolorna genom-

för en utbildning som till stora delar stämmer överens med bedömningsområdet. Nedanstående beskrivna områden bör dock utvecklas.

Utbildningens inriktning

Enligt läroplanen ska inriktningen för arbetet vara mål att sträva mot. Detta innebär att lärare och elever ska formulera sina undervisningsmål, välja konkret innehåll, metoder och arbetsformer. Skolorna arbetar som tidigare påpekats med att förklara och diskutera målen. I de flesta fall handlar dessa diskussioner om mål att uppnå. För att stödja lärarnas arbete med att strävansmålen ska bli den utgångspunkt för lärandet som de är tänkta att vara har dessa mål behandlats under en studiedag. Besöket i skolorna visade på goda exempel där lärare och elever tillsammans bestämde vilken inriktning undervisningen skulle ha utifrån strävansmålen. Det finns dock lärare som följer läromedlets upplägg och där reflektionen kring strävansmålen inte är lika vanlig. Därför bör skolornas fortsätta att utveckla arbetet så att strävansmålen i högre utsträckning blir utgångspunkt för undervisningen.

Utrymme för olika kunskapsformer

Enligt läroplanen måste skolans arbete inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet. I skolorna förekommer i olika omfattning att eleverna arbetar enskilt med egna uppgifter i s.k. eget arbete eller individuellt arbete. I vissa skolor har eleverna varit delaktiga i vad de ska arbeta med och hur de ska arbeta, i andra skolor är det läraren som bestämmer uppgifterna och eleverna får välja när de ska utföras. Inspektörerna uppmärksammar skolorna på att denna arbetsform främst utvecklar elevernas färdigheter som inte alltid leder till ökad förståelse av uppgiften. Det är därför angeläget att enskilt arbete inte förekommer i allt för stor omfattning.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Det finns inom bedömningsområdet undervisning som är av mycket god kvalitet dock finns i nedanstående även de områden som är i behov av förbättring.

Individanpassad undervisning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Därför kan inte undervisningen utformas lika för alla.

I Röks skola finns mycket goda exempel på hur undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Elever har olika uppgifter beroende på hur långt de kommit i sin utveckling. I den undervisningen kan även elever i behov av särskilt stöd delta genom att uppgifterna anpassas till elevens specifika behov. I intervjuer bekräftar föräldrarna att deras barn får anpassad undervisning. I Västra Tollstad får eleverna olika uppgifter i matematik för att alla ska kunna arbeta med samma moment och läraren kan på så sätt ha gemensamma genomgångar. Dessa skolors anpassning av undervisningen är av mycket god kvalitet.

Särskilt stöd

Enligt läroplanen har skolan ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. I Ödeshögs kommun ges ofta det särskilda stödet genom att eleverna har en assistent. Rektorerna har uppmärksammat detta och har startat ett arbete med att följa upp om det stödalternativet är till gagn för elevernas lärande. Lärare uppger att det i några skolor saknas lärare som har möjlighet att stödja elever i behov av särskilt stöd i det dagliga arbetet. I dessa skolor får dock lärarna handledning av någon av de två specialpedagoger som tillhör kommunens elevstödsenhet. I flera av skolorna får elever i behov av särskilt stöd stora delar av det stödet i liten grupp eller enskilt. Sådant stöd ges främst i ämnena engelska, matematik och svenska. Eleverna uppger att det i vissa fall är en tillgång att få stödet enskilt av någon som kan förklara sådant som de inte förstår. I intervjuerna med lärarna framkommer att det ofta saknas läromedel som är anpassat för elever i behov av särskilt stöd. Skolorna bör följa upp det särskilda stödet så att alla elever i behov av sådant stöd får det i sådan omfattning att de kan nå målen.

Elever med annat modersmål än svenska får inte studiehandledning på modersmålet trots att de är i behov av det. Detta måste åtgärdas.

Åtgärdsprogram

Enligt bestämmelserna ska det enligt åtgärdsprogrammet framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd. I vissa finns mål både för det lång- och kortsiktiga arbetet. Det är tydligt angivet när programmen ska utvärderas och vem som har ansvar för att arbetet utförs. I andra saknas tydliga mål för arbetet. Det kan t.ex. anges att elevens uthållighet ska öka. I vissa saknas även vilket ansvar skolan ska ta för att eleverna ska nå målen. Rektorerna uppger att det pågår ett arbete med att utveckla åtgärdsprogrammen och inspektörerna förutsätter att detta genomförs så att alla åtgärdsprogram upprättas med god kvalitet.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: I skolorna arbetar lärare aktivt med att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar. Skolorna har en trygg miljö och både elever och föräldrar uppfattar att personalen reagerar omedelbart om någon elev inte känner sig trygg. Arbetet med normer och värden bedöms vara av god kvalitet förutom nedanstående område.

Likabehandlingsplan

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det för varje verksamhet finnas en likabehandlingsplan. I planen ska utifrån en kartläggning beskrivas vilka åtgärder som behöver vidtas under året med koppling till adekvat diskrimineringsgrund. Skolorna har likabehandlingsplaner. Planen som Fridtjuv Bergs skola har upprättat är av god kvalitet och innehåller hur skolan ska förebygga, gå tillväga om diskriminering eller annan kränkning sker, hur händelser ska dokumenteras, vilka åtgärder som ska vidtas för det kommande året och ansvarsfördelningen inom skolan. Vidare beskriver den hur skolan ska gå tillväga om kränkningar sker mellan vuxna och elever. I övriga skolors planer saknas en specifik redovisning av verksamheternas behov utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för vilka insatser som avses att påbörjas och genomföras under det kommande året. Det finns även planer som saknar en beskrivning av hur skolan ska gå tillväga om trakasserier eller annan kränkande behandling sker mellan vuxna och elever. Detta måste åtgärdas.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska en sådan plan upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

I Fridtjuv Bergs skola har personal, elever, representanter från föräldrarådet och en

politiker deltagit i upprättandet av likabehandlingsplanen. I övriga skolor har inte eleverna medverkat när planerna upprättats, vilket måste åtgärdas.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Skolorna ger i väsentliga delar tillgång till utbildning enligt författningarnas krav förutom inom nedanstående område.

Garanterad undervisningstid

Svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan och egna betygskriterier. Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas vid behov bland annat för elever med annat modersmål än svenska. Rektor beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. I intervjuerna framkommer att elever som är i behov av svenska som andraspråk följer undervisningen i svenska men får viss undervisning i svenska som andraspråk. Skolan ger inte de elever som behöver det undervisning i svenska som andraspråk enligt kursplanen. Detta måste åtgärdas.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att personalens utbildning och kompetensutveckling är av god kvalitet, förutom den avvikelse som beskrivs nedan.

Personalens utbildning

Skolans pedagogiska personal har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Vid flera av skolorna undervisar dock lärare som inte har utbildning för den undervisning de bedriver i t.ex. bild och musik. Rektorerna uppger att de arbetar för att alla lärare ska ha adekvat utbildning. Inspektörerna förutsätter att detta arbete fortsätter.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Rektorerna tar det pedagogiska ansvaret och är väl förtrogna med verksamheten i skolorna, förutom inom nedanstående område.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Rektor har ansvar för att skolans resultat och att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Skolorna har endast sammanställda uppföljningar av kunskapsresultat i matematik och engelska i årskurs 3 och av de nationella ämnesproven i årskurs 5 i engelska, matematik och svenska. Rektorerna måste ta ett större ansvar för uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i samtliga ämnen.

Rektors beslutsfattande

Rektor fattar inte beslut om undervisning i svenska som andraspråk. Detta bedöms under avsnittet Tillgång till likvärdig utbildning.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Inspektörerna bedömer att arbetet inom granskningsområdet är av mindre god kvalitet.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

Grundskolorna i kommunen har ett pågående gemensamt arbete för att kvalitetsarbetet ska utvecklas. I skolorna gör lärare och elever utvärderingar kontinuerligt av arbetet ibland annat s.k. loggböcker. Dessa utvärderingar sammanställs dock inte så att de kan bli föremål för en djupare analys. I Ödeshögs kommun genomförs en enkätundersökning varje år av föräldrarnas bedömning av respektive skolas arbete. Enkäterna sammanställs och presenteras för varje skola. Elevernas uppfattningar finns inte dokumenterade och kan därför inte utvärderas för hela skolan. Som tidigare beskrivits finns det sammanställningar av de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska. Det saknas sammanställningar av övriga ämnen, vilket

gör att måluppfyllelsen i dessa ämnen inte kan utvärderas.

Kvalitetsredovisning

En kvalitetsredovisning ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för att öka måluppfyllelsen.

I vissa kvalitetsredovisningar finns bedömningar av i vilken grad de nationella målen uppnåtts och vilka åtgärder som ska vidtas. I andra saknas beskrivningar av hur de nationella målen ska nås. De åtgärder som ska vidtas är i några kvalitetsredovisningar allmänt beskrivna genom att övergripande texter ur läroplanen används. För att undervisningen ska kunna utvecklas så långt som möjligt bör åtgärderna utgå från fördjupade utvärderingar och beskriva vilka konkreta åtgärder som skolan ska vidta för att kunna utvecklas så långt som möjligt. I de flesta kvalitetsredovisningarna finns bedömning av elevernas kunskapsutveckling i matematik och svenska och i förekommande fall engelska. De saknar dock en bedömning av kunskapsutvecklingen i fler ämnen än engelska, matematik och svenska, vilket måste åtgärdas.

Datum	Ort
2008-05-28	Linköping

Ewa Pettersson

Rut Hård af Segerstad